

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in

te Tongeren, bij M. COLLÉE, uitgever & eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 31.

De Postrijder verschijnt 's dinsdags 's donderdags & zaterdags.

Abonnement

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk, 15 centimen.
Aankondigingen, 15 centimen per drukregel.

TONGEREN, DEN 24 JANUARI.

NIEUWJAARSGIFTEN

AAN PLUS IX.

4de LIJST.

Bedrag der vorige lijsten	fr. 1105,60
MM. H.-D. Vroonen-Aerts, Tongres	fr. 20,00
M ^{lle} J.-V.	5,00
E.-V.	5,00
Onze dévoués au St-Père	25,75
Nartus, frères, rue St-Trond, Tongres	100,00
v ^o Lamme, de Tongres	10,00
Isabelle Schoubben	5,00
Anonyme de Tongres	50,00
Naamloos Tongeren	5,00
Un anonyme de Tongres	10,00
Onbekend van Tongeren	2,00
L'Avocat Beckers à Bilsen	10,00
Kerkhofs, pastoor te Membruggen	10,00
Roggen, onderwijzer	2,50
Louis Martens & zusters	2,00
Maria Cox, dienstmeid	2,00
Onbekend van Vechmaal	2,00
Onbekend van Bilsen	2,00
J. Gobhels, pastoor te Guygoven	20,00
C. C. A.	5,00
M. A. A.	5,00
M. H. A.	2,00
Een inwoner van Hemis	1,00
Coenen, pastoor te Zammelen	10,00

DOYENNÉ DE BILSEN.

1re LIJST.

MM. Neven, doyen de Bilsen	25,00
Theuissen, vicaire	5,00
Van Ornelingen	5,00
Bleesers, vicaire à Ruykhoven	5,00
Theuissen, directeur	5,00
Les religieux sépulturelres	20,00
Les pensionnaires	20,00
La S ^{te} Famille des femmes	20,00
Les congréganistes	20,00
Daenen, curé à Althoesselt	10,00
La paroisse	5,00
Verjans, curé à Eygenbilsen	10,00
Thans, curé à Gellik	10,00
Henderix, curé à Hoesselt	10,00
Schoffelen, vicaire	5,00
Warnots, curé à Munsterbilsen	10,00
Hombroek, vicaire	5,00
La paroisse	12,00
Loven, curé à Veldwezelt	10,00
Kallen, vicaire	5,00
Roovers, curé à Waltwilder	10,00
Gybels, curé à Werm	10,00
Totaal fr.	258,00.

PAROCHIE MALL & SLUISEN.

MM. Bellefontaine-Vrancken	10,00
Naamloos	5,00
Naamloos	5,00
De eew. heer Ulix, gewezen pastoor	25,00
P.-J. Cuypers, pastoor	10,00
E. Ickx, kapellaan	5,00
Rondgehaald in de congregatie	17,15
De H. Familie	19,28
Rondgehaald in de vergadering van 1	
H. Hert	11,22
Van verschillende personen	4,75
Totaal fr.	115,00.

PAROCHIE MILLEN.

MM. J.-H.-L. Smeets, curé	20,00
Chr. Maes, kapellaan	10,00
Henrotte, broeder & zuster	15,00
Froidmont Arnold, secrétaire com	10,00
Onbekend	15,00
H.-H. Dewalleff	20,00
Molenaers Cornelius	0,25
Vandenbergh Mathys	0,25
Liesens Lambert	0,25
H.-J. Henrotte-Froidmont	10,00
W. Stassen	4,00
D. Stoegen	2,00
De kinderen Delpoorte	10,00
Naamloos	0,50
Peter Boyie	1,75
Naamloos	1,00
Paulissen B	1,00
J. Stassen	5,00
Naamloos	1,00
Naamloos	5,00
Naamloos	5,00
Isidore Colette	5,00
Naamloos	0,50
J. Froidmont	2,50
Willem Lowette	5,00
Naamloos	1,00
Jan Vranken	1,00
G. Vrindts	20,00
De kinderen Vrindts	11,50
Coenegracht Pieter, onderwijzer	2,00
Froidmont Peter	2,00
Gilissen Cornelia	2,00
Catharina Froidmont	2,00
Maria-Catharina Hermans	20,00
Naamloos	5,00
Naamloos	1,00
Naamloos	1,00
Hubert Hermans	0,50
Naamloos	0,50
Hermans V.	2,00
S. Stassen	2,00
Massen	2,00
Naamloos	1,00
N. Coenegracht	5,00
Naamloos	1,00
J. Renier	2,00
A. Stevens	0,50
Naamloos	1,00
Petrie Peter	1,00
L. Coenegracht	1,00
Paulissen Baptiste	1,00
Luconu	2,00
A. Paulissen	5,00
P. Henrotte	2,00
M. Henrotte	5,00
P. Renier	0,50
M. Hermans	1,00
Naamloos	1,00
Naamloos	1,00
Naamloos	1,00
P. Froidmont	10,00
W. Hermans	1,50
A. Renier	1,00
Naamloos	2,00
C. Simons	1,00
C. Froidmont	0,50
Naamloos	2,00
Mathys Tonnot	5,00
Ida Vanheeswyck	2,00
Naamloos	2,00
»	5,00
»	10,00
»	5,00

5,00
5,00
5,00
10,00
Totaal fr. 520
Totaal » 2065,55

De priester buiten de school.

Onze lezers weten reeds dat de heer abt Mievis geen godsdienstig onderwijs meer geeft aan de leerlingen van het collegie en de middelbare school van Tongeren, sedert den dag dat een gedeelte der professoren dezer beide gestichten deel genomen hebben aan de ongodsdienstige manifestatie der begrafenis van den vrijdenker Noyen.

Ziedaar dus onze twee voornaamste scholen beroofd van alle godsdienstig onderwijs. Er bestaat in Tongeren een ongelukkig gazetje dat zich voor *Tongenaar* uitveest, maar waarin men te vergeefs iets van de tongersche imborst zou zoeken. Dat ding is op de wereld gezet geweest om tot tolk te dienen aan onze stadhuislieden. Wij verzoeken alle huisvaders van tijd tot tijd dat blaadje eens te lezen om zich te overtuigen waar die lieve liberalen, die zij zoo goedwillig gekozen hebben, hen willen naar toe leiden.

Ziehier hoe het gazetje van onze stadhuislieden zich uitdrukt over de afschaffing van het godsdienstig onderwijs in het collegie en in de middelbare school van Tongeren.

« M. de abt *Vive-nous* heeft opgehouden » zijne lessen te geven in het collegie en in » de middelbare school, zijne leerlingen zijn » zot van vreugde. Geene straf meer, geene » retentie, geene gramschap, geen *Bien Public* » geene Louis Laleau, geene gekke mira- » kelen meer. Zij wenschen dat M. *Vive-nous* » zoo lang mogelijk weg blijve, en dat, » indien hij terugkomt, hij al die prullen » van kant late. »

Burgers van Tongeren, en gij vooral die kinderen in ons stads collegie en middelbare school op studie hebt leest die regelen met aandacht. In de oogen van het blad dat spreekt in den naam onze stadhuis liberalen, is het godsdienstig onderwijs niets anders dan eenen hoop prullen; de bedendaagsche jeugd heeft dat niet meer noodig; de mirakelen zijn gekheden; het godsdienstig onderwijs is te veel en de professor van godsdienst zou goed doen van maar voor goed thuis te blijven.

Herhalen wij het nog eens. De *Tongenaar* die zich in zulke woorden uitdrukt over het godsdienstig onderwijs in onze scholen, is opgericht door onze liberale associatie, hij is ondersteund door het geld van onze libe-

ralen, hij spreekt in name van zijne patronen, hij verheugt zich over de verdwijning van den eenigen geestelijken professor dien men in het collegie telde, hij verheugt zich vooral van het godsdienstig onderwijs met den priester uit de school te zien bannen.

Ziet gij nu, burgers van Tongeren, waar uwe goede liberalen naar toe willen.

Een doctrinair blad van Verviers vertelt eenen diefstal, die gepleegd is in eene kapel van Dison, en voegt er de volgende kenmerkende woorden bij:

« Ziedaar eene kapel, die goud en zilver » bevatte. Wat goeds deden daar die schat- » ten? Zij, die ze gestolen hebben, zijn » dieven, omdat zij namen, wat hun niet toe- » kwam, maar die waardijlen zullen weer in » circulatie komen hetgeen nuttig zal zijn » terwijl zij vroeger geen nut deden. »

Ziedaar de doctrinieren! « Die waardijlen zullen weer in circulatie komen » — en met die woorden wordt de diefstal verontschuldigd!

Alzoo, steelt maar de kunstschaten der kerken de voorwerpen van godsvrucht — 't is een diefstal, ja, maar 'de dieven doen toch een goed werk; zij laten immers de doctrinieren ook voordeel hebben van de circulatie!

Stads- & provincie nieuws.

M. Boelen kapelaan te Paël is pastoor benoemd te Kesselt.

M. Gilson, kapelaan te St-Truiden is pastoor benoemd te Lancklaer.

M. Gielen, pastoor te Wellen is deken benoemd te Beeringen.

Op den markt van Tongeren van verleden dondag waren te koop geslaagd 50 schapen, 246 vette varkens en 1077 magere varkens.

Men schrijft uit Blair:

De menschen van Blair hebben verleden week met verwondering gezien dat de liberalen van Tongeren de goedkeuring van hunne schoone zaken komen vragen bij den bisschop van Blair. Waarom komen zij die goedkeuring eene halve uur van hunne stad zoeken? Zou dat niet zijn omdat zij geene goedkeuring bij hunne eigene medeburgers kunnen vinden?

Blair is bijna nooit vermeld geweest in de dagbladen als nu sedert dat de inwoners van Blair eene kapel gebouwd hebben tot eer en glorie van God. Dat zien de liberalen niet gaarne; zij zouden willen dat kerk en kapel niet meer bestonden. Maar de oudste knaak Pikot wilt vandaag eens het plezier hebben van den titel van den onbekenden opsteller van het prullblad uit te leggen.

Ik ga u vergelijken bij een opgezwollen pad, die in den zomer avond op den oever van het water onder eenen struik gaat zitten. Dewijl de kwakvrossen bezig zijn bij hun geschreeuw te doen

DE GEUZEN DER XVIe EEUW.

Eenige minuten buiten Monster (een fraai dorp in Nederland) ligt het zeedorpie *De Heide of de Hey*. In vroeger tijd was de Hey volkrijk, groot en welvarend, maar werd voor 't grootste gedeelte door de Noordzee verzwolgen. Wat er nog van overblijft is gering en arm.

Slechts enkele schamele hutten, meestal in vervallen toestand, met lage rieten daken en verloozde vensters, staan hier en ginds verspreid, rondom het kleine kerkje, wiens tengere spits zich heft, als eene grafnaald te midden van het rijk des doods. Ja, voorwaar! en waren naam draagt dit gehucht, want het is eene ware heide. Geene vriendelijke duinen, met grijs mos en wilde rozen overdekt, begroeten den vermooiden wandelaar; geene groene weiden met hollandsch hoornvee verkwikken zijne dwalende oogen: maar bar en weerspannig zand weerdhoudt zijne schreden; een kale dijk, zeer eigenaardig de *Stapersdijk* geheeten, beperkt den gezichteinder en belet hem zelfs terug te blikken naar het houterijke Monster. Geen levend wezend ontmoet zij hier, dan eene geit, die blatend over den onvruchtbaren grond klaagt, of een zwerm zeeemeuwen, die krijschend heen en weer vliegen. Een enkele smalle duin ligt tusschen het gehucht en de zee, en dreigt bij iederen vloed te wijken voor het geweld der bruinschende golven. Slechts één scheepje gaat ter vischvangst uit, maar keert altoos met schralen buit terug; 't is of de zee haar schatpenning weigert aan 't verarmde volk van de Hey. En de wandelaar, die dit dorp nadert, ziet zich aanstonds omgeven van een troep lange en magere kinderen, met verbrinde en afzichtelijke gelaatstrekken, die met eene walge-

lijke nieuwsgierigheid hem immer blijven volgen en met eene ongekende vrijpostigheid onophoudelijk geld afvragen.

't Is of eene onzichtbare hand van vervloeking op deze plaats drukt.

Het was op een juli vooravond des jaars 1571, dat twintig mannen vrij driften en met geweld de herberg van de Hey, het *Zwarte Paard*, binnen traden. Zij schenen woeste krijgslieden: een havelooze rok was hunne kleeding, degens, sabels en geweren waren hunne wapenen.

Verschrikt sprong de waard van achter de toonbank, waar hij zijne tweede roes van den dag had uitgeslagen, wreef zich de oogen, en riep, na een paar malen gegeuwd te hebben:

— Hoha! bedaarft wat, of ik zal wetten stellen!... — Zwijg, kerel! of ik stoot u door de ribben, snauwde hem een soldaat toe, die wel zes voet lengte had.

— De donder trefte mij! brulde de waard en sloeg vreeselijk op de bank; maar wie zijt gij dan om mijn huis het onderste boven te keeren?

— Stil! gebood er een, die de overste scheen en zware knevels droeg, terwijl hij zijn blank zwaard den waard onderden neus duwde. Stil! of wij maken nadere kennis... Wij zijn de dappere soldaten van den graaf de Lumey en in dienst van zijne hoogheid den prins van Oranje verstaat ge? Komaan, geef hier, maar goed en oud!

Deze woorden waren zeker overtuigend, want de waard grondde nog wel tusschen de tanden, maar liep tevens den kelder in om bier te tappen. Inmiddels waren de ruwe gasten op de banken en tafels gaan zitten, en zweetsten en vloekten zoo luide, dat spoedig het gansche dorp kwam uitloopen, om naar de oorzaak van al dat getier te vernemen. dorpers traden in en schenen trouwe

vrienden van het *Zwarte Paard* te wezen: immers zij waren hier geene vreemdelingen en grepen zelve naar het dringelach. Kan en snel gingen duchtig rond en brachten hoe langer zoo meer leven aan. Met gloeiende aangezichten, als waren het kolen vuurs, met verglaasde oogen en stotterende woorden brachten soldaten en dorpers elckander onophoudelijk den heilbronk toe en schreeuwden om het hardst, terwijl de waard van zijnen kant niet onder bleef en druk bezig was met zich voor de derde maal een stuk in zijnen kraag te drinken.

Nadat dit ontrent een half uur voortgeduurd had, en het reeds vrij donker in de gelachkamer begon te worden, gebood op eens de overste met eene donderende stem:

— Stil! stil! dat wij onze zaken afmaken eer het nacht wordt.

Niet dan na vele bedreigingen en verwenschingen uitgebraakt te hebben, zag hij zijn bevel gehoorzaamd. Kan en snel hield men evenwel getrouw bij zich om in stilte te kunnen voortdrinken.

— Hoe maakt het de oude paap? vroeg een soldaat, die bij den overste zat en met zijn geweer naar den kerktoeren wees.

— O goed, ond en lui! antwoorde de waard, en dronk een lange teug.

Wij zijn gezonden om dat ontuig uit de wereld te zenden, riep de man met zwarte knevels.

— Weg met de papen! ging er een luide kreet van de soldaten uit.

— Voor mijn deel, hangt hem op! schreeuwde de waard die zich weder inschonk, maar de heft ter zijde stortte. Hij heeft mij met Paschen de absolute geweigerd....

Welhoe! en waarom? vroeg lachend een dorper, die de laatste teug uit zijne kan had opgeslurpt.

— Spot niet, schelm! bulderde de waard in woede. Gij doet er allen even veel aan ik; gij zijt immers mijn beste klanten?

— Ja, 't is een oude hond, die ons niets gunt, die ons naar zijn grillen wil regereen, of hij stuurt ons weg, lasterde eene ander. Bier! vul nog eens, maar maak spoed, oude luiaard!

— 't Is schande, sprak de overste met klem, dat gij die luie papen nog niet in de zee geworpen hebt. Gij zijt arm en uitgemergeld; maar daar ginder zit geld, daar is zilver en goud Ha! wat zegt gij? goud en geld!...

— Geld? vroegen dadelijk meer dan dertig stemmen. En de dorpers staken nieuwsgierig de koppen bij elkaar. En wat meent gij daarmee?

— Is het dan zooveel moeite daar binnen te komen? was het antwoord van den overste; en is die oude paap niet spoedig opgeruimd?...

Het was of die woorden eene onbekende kracht bezaten, want de dorpers schudden juichend de handen en wierpen begeerig blikken naar buiten, terwijl de soldaten van de banken en tafels waren opgezegen. De kannen rolden over den vloer, waarom de waard geweldig raasde en vloekte.

— Maar, mijn God! overhaast u niet, sprak een jonge boer die ongemerkt was ingeslopen en geen deel aan het drinkgelach genomen had; laten wij eerst bedaar over de zaken spreken, eer wij beginnen.

Nauwelijks had hij uitgesproken, of de waard vloeg van achter de toonbank, wierp een paar gevulde bierkannen om en schreeuwde, terwijl hij de vuist tegen de kin van den spreker hield:

— Vervloekte kerel! wat doet gij in mijn huis? weg of ik sla u de hersenpan in!

De boer ontstelde zich niet het minste, maar kneep zijne beide handen dicht en sprak bedaar:

— Pas op, meester! ik doe u geen leed...